

DO-001-001284

Seat No. _____

B. A. (Sem. II) (CBCS) Examination

April / May – 2015

Political Science : Paper - IV

(Elective - I) (Elements of Govt. Machinery - II)

Faculty Code : 001

Subject Code : 001284

Time : 2½ Hours

[Total Marks : 70

સૂચના : બધા જ પ્રશ્નોના જવાબ મુખ્ય ઉત્તરવહીમાં જ આપવાના છે.

૧ નીચેના બહુવૈલ્પિક પ્રશ્નોના યોગ્ય જવાબ આપો. ૨૦

(૧) એકતંત્રી સરકારમાં.....સમગ્ર રાજ્ય માટે કાયદા ઘડે છે.

- (A) મધ્યસ્થ ધારાસભા (B) પ્રાદેશિક ધારાસભા
(C) સ્થાનિક ધારાસભા (D) વિશ્વ ધારાસભા

(૨) ઝડપથી નિર્ણય લેવાય છે તથા તેનો ઝડપથી અમલ થાય છે -

- (A) સમવાય તંત્ર (B) સમૂહતંત્ર
(C) રાષ્ટ્રતંત્ર (D) એકતંત્ર

(૩) સમૂહતંત્રમાં જોડાનાર રાજ્ય પોતાની.....સત્તાનો ત્યાગ કરતું નથી.

- (A) બધી જ સત્તાઓ (B) રાજકીય
(C) લશ્કરી (D) સાર્વભૌમ

(૪) 'લોકશાહી એટલે લોકોની, લોકો દ્વારા અને લોકો માટે ચાલતી સરકાર'.....

- (A) સ્ટ્રોંગ (B) એરિસ્ટોટલ
(C) પ્લેટો (D) અબ્રાહમ લિંકન

(૫) નીચેનામાંથી કઈ શાસન પદ્ધતિ ઓછી ખર્ચાળ છે ?

- (A) એકતંત્રી (B) સમવાયતંત્રી
(C) સમૂહતંત્રી (D) અન્ય

- (૬) કયા દેશનો નાગરિક બેવડી નાગરિકતા ધરાવે છે ?
- (A) અમેરિકા (B) ભારત
(C) બ્રિટન (D) જાપાન
- (૭) સમવાયતંત્રી શાસનના આદર્શ ઉદાહરણ તરીકે કયા દેશને ગણી શકાય ?
- (A) રશિયા (B) અમેરિકા
(C) જાપાન (D) ભારત
- (૮) સત્તાના વિકેન્દ્રીકરણ માટે જરૂરી છે -
- (A) કેન્દ્ર સરકાર (B) રાજ્ય સરકાર
(C) સ્થાનિક સરકાર (D) અન્ય
- (૯) ભારતમાં.....પક્ષ પદ્ધતિ અમલમાં છે.
- (A) એક પક્ષ (B) દ્વિપક્ષ
(C) પક્ષવિહીન (D) બહુપક્ષ
- (૧૦) પહેલ અધિકાર, લોક પૃચ્છા અને રીકોલનો અધિકાર હોય તેવી લોકશાહીને
.....લોકશાહી કહે છે.
- (A) પ્રત્યક્ષ (B) પરોક્ષ
(C) મર્યાદિત (D) અમર્યાદિત
- (૧૧) 'લોકશાહી એટલે વિચાર શાસન' -
- (A) મહાત્મા ગાંધી (B) વિનોબા ભાવે
(C) નહેરુ (D) ડૉ. આંબેડકર
- (૧૨) 'જેનાં દ્વારા ઘણાં રાજ્યો વિશાળ રાજ્યનાં સભ્ય બનવા સંમત થાય તેવી સમજૂતી પર સમવાયતંત્ર રચાય છે.'
- (A) એરિસ્ટોટલ (B) સ્ટ્રોંગ
(C) મોન્ટેસ્ક્યુ (D) ટી. એચ. ગ્રીન

- (૧૩) નીચેનામાંથી કયા દેશમાં બહુપક્ષ પ્રથા અમલમાં છે ?
- (A) ચીન (B) બ્રિટન
(C) અમેરિકા (D) ભારત
- (૧૪) યુનોની સલામતી સમિતીમાં.....કાયમી સભ્યો હોય છે ?
- (A) ૫ (B) ૪
(C) ૩ (D) ૨
- (૧૫) લોકમત ઘડનારાં પરિબળો કયાં છે ?
- (A) અખબાર (B) જાહેરસભા
(C) ટેલિવિઝન (D) ત્રણેય
- (૧૬) સ્થાનિક સ્વરાજની સંસ્થામાં કોનો સમાવેશ થતો નથી ?
- (A) ગ્રામ પંચાયત (B) નગરપાલિકા
(C) તાલુકા પંચાયત (D) ધારાસભા
- (૧૭) 'લોકશાહી તાલીમ શાળા છે'
- (A) સ્થાનિક સરકાર (B) ધારાસભા
(C) લોકસભા (D) રાજ્યસભા
- (૧૮) જિલ્લા પંચાયતના મુખ્ય વહીવટી વડા ગણાય છે.
- (A) ટી.ડી.ઓ (B) ડી.ડી.ઓ.
(C) કલેક્ટર (D) કમિશનર
- (૧૯) UNESCOનું વડુંમથક.....શહેરમાં આવેલું છે.
- (A) નવી દિલ્હી (B) લંડન
(C) ન્યૂયોર્ક (D) પેરિસ
- (૨૦)ગ્રામ પંચાયતના મુખ્ય પદાધિકારી ગણાય છે.
- (A) ઉપ-સરપંચ (B) સરપંચ
(C) ચેરમેન (D) તલાટી કમ મંત્રી

૨	સમવાયતંત્રી સરકારના મુખ્ય લક્ષણો વિગતે વર્ણવો.	૧૦
અથવા		
૨	લોકશાહીનો અર્થ સમજાવી તેની સફળતા માટેના આવશ્યક પરિબલો જણાવો.	૧૦
૩	એકતંત્રી સરકારના લક્ષણો જણાવી તેના ફાયદા અને ગેરફાયદા સમજાવો.	૧૦
અથવા		
૩	જનમતનો અર્થ સમજાવી તેનું ઘડતર કરનારાં પરિબલોની ચર્ચા કરો.	૧૦
૪	(અ) ટૂંકનોંધ લખો (ગમે તે એક)	૮
	(૧) સરમુખત્યારશાહીનાં ગુણ-દોષો	
	(૨) લોકશાહીનાં પ્રકારો.	
	(બ) ટૂંકનોંધ લખો (ગમે તે એક)	૮
	(૧) સ્થાનિક સરકાર અને તેનાં કાર્યો જણાવો.	
	(૨) રાજકીય પક્ષના કાર્યો.	
૫	ટૂંકા ઉત્તરો લખો : (ગમે તે બે)	૧૪
	(૧) કલ્યાણ રાજ્ય	
	(૨) સલામતી સમિતી અને તેના કાર્યો	
	(૩) સમૂહતંત્ર	
	(૪) રાજકીય પક્ષોના ગુણ-દોષ.	

ENGLISH VERSION

Instruction : Write answers of all the questions in main answer sheet.

20 Marks

- 1 In Unitary government laws are made by _____ legislature.
(A) Central (B) Regional
(C) Local (D) World
- 2 The decision are speedily taken and implemented.
(A) Federation (B) Confederation
(C) National Machinery (D) Unitary government
- 3 The state joining confederation does not leave its own _____ power.
(A) All powers (B) Political
(C) Military (D) Sovereignty
- 4 "Democracy means government of the people, by the people and for the people".
(A) Strong (B) Aristotle
(C) Plato (D) Abraham Lincoln
- 5 Which ruling system of following is less economical ?
(A) Unitary (B) Federation
(C) Confederation (D) Other
- 6 Which country of citizen posses dual citizenship ?
(A) America (B) India
(C) Britain (D) Japan
- 7 Which country considered as a ideal example of federation system ?
(A) Russia (B) America
(C) Japan (D) India
- 8 It is essential for decentralization of power.
(A) Central Government (B) State Government
(C) Local Government (D) Other
- 9 In India _____ party system is in effect.
(A) Single (B) Two
(C) Partyless (D) Multy Party

- 10 The democracy with initiative, referendum and recall rights is _____ democracy.
- (A) Direct (B) Indirect
(C) Limited (D) Unlimited
- 11 "Democracy means rule of thought".
- (A) Mahatma Gandhi (B) Vinoba Bhave
(C) Nehru (D) Dr. Ambedkar
- 12 "Federation is constructed on agreement by many states to large state".
- (A) Aristotle (B) Strong
(C) Montesque (D) T. H. Green
- 13 Out of the following in which country is multi party system in effect ?
- (A) China (B) Britain
(C) America (D) India
- 14 In the security council of UNO there are _____ permanent members.
- (A) 5 (B) 4
(C) 3 (D) 2
- 15 What is the moulding elements of public opinion ?
- (A) Newspaper (B) Public Meeting
(C) T. V. (D) All of these
- 16 Who among his is not a part of Local Swaraj ?
- (A) Gram Panchayat (B) Municipality
(C) Taluka Panchayat (D) Legislative Assembly
- 17 "It is training school of democracy".
- (A) Local Government (B) Legislative
(C) Lok Sabha (D) Rajya Sabha
- 18 _____ is Chief Administrative head of district panchayat.
- (A) T.D.O. (B) D.D.O.
(C) Collector (D) Commissioner
- 19 Headquarter of UNESCO is in _____.
- (A) New Delhi (B) London
(C) New York (D) Paris
- 20 _____ is chief ex-officio of Gram Panchayat.
- (A) UP-Sarpanch (B) Sarpanch
(C) Chairman (D) Talati-cum-Mantri

- 2 Describe the main features of Federation Government in detail. 10
- OR**
- 2 Explain the meaning of democracy and state the necessary elements for success. 10
- 3 State the feature of Unitary Government and explain its merits and demerits. 10
- OR**
- 3 Explain meaning of public-opinion and discuss its creative factors. 10
- 4 (a) Write short note : (any one) 8
- (1) Merits and demerits of dictatorship.
- (2) Types of Democracy.
- (b) Write short note : (any one) 8
- (1) State about local government and its functions.
- (2) Function of Political parties
- 5 Write short answers : (any two) 14
- (1) Welfare State
- (2) Security Council and its functions
- (3) Confederation
- (4) Merits and demerits of political parties.
-